

Kako misliti

O konceptu filozofije za decu na ovim stranama smo često pisali, još od vremena kada je on u Srbiji bio u povoju i postojao samo zahvaljujući trudu jednog entuzijaste. Danas, Srbija ima i gimnazijalce dobitnike medalja na Međunarodnim filozofskim olimpijadama, a nedavno je u Požarevačkoj gimnaziji održan jedan, za ovaj koncept, vrlo važan skup. Cilj programa jeste da učenici nauče da kritički misle. O kritičkom mišljenju učenika, na posredan način govori i druga tema koju u ovom broju donosimo: predstavljamo sajtove *Oceni profesora* i *Oceni školu*, koji služe za razmenu informacija o kvalitetu nastave na domaćim univerzitetima i u školama. Važnost razmišljanja i sposobnosti za kritički stav ne treba posebno naglašavati. Međutim, tema o kojoj se u našem društvu tek odnedavno govori, a veoma je važna, jeste zaštita podataka o ličnosti maloletnika. Poverenik Rodoljub Šabić nedavno je po drugi put ove godine reagovao zbog problema proisteklih iz neznanja o ovoj temi. Više o tome čitajte na narednim stranama.

Naučiti decu da misle

Od 14. do 16. septembra u Požarevačkoj gimnaziji održan je *Sophia Network Meeting*, godišnji sastanak evropske organizacije koja okuplja nastavnike koji koriste filozofiju da bi podstakli učenike da misle kritički

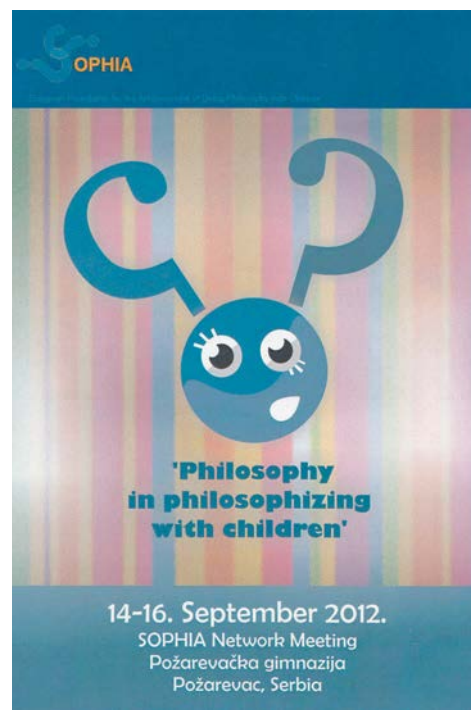
“**F**ilozofiju mogu da vole samo filozofi. Jedini način da deca zavole filozofiju jeste da i sama počnu da filozofiraju”, objasnio je nedavno na Radio Beogradu Miloš Jeremić, profesor Požarevačke gimnazije, pionir projekta “Filozofija za decu” u Srbiji. Napomenuo je tada da nije reč o akademskoj filozofiji, već o učenju dece da imaju svoje mišljenje, da argumentuju svoje, ali i da saslušaju tuđe, sa krajnjim ciljem da nauče kako da formiraju sopstveni kritički sud o stvarnosti. O programu “Filozofija za decu” “Vreme” je već pisalo (videti br. 1041) kada je u Srbiji bio u začetku. Danas Požarevačka gimnazija može da se pohvali time da je od 14. do 16. septembra bila domaćin sastanka *Sophia* mreže (*Sophia Network Meeting*), evropske organizacije koja okuplja praktikante filozofije sa decom, to jest nastavnike koji koriste filozofiju da bi podstakli učenike da misle kritički. Osnovni cilj organizacije je međusobna podrška i saradnja njenih članova i širenje ideje filozofiranja sa decom. Registrovana je 2006. godine u Amsterdamu. Danas *Sophia* ima članove iz gotovo svih evropskih zemalja. U nekim od ovih zemalja filozofija sa decom je vrlo razvijena i prihvaćena praksa. U Sloveniji, na primer, postoji predmet “Filozofija za otroke”, dok je u nekim zemljama, među kojima je i Srbija, filozofija sa decom stvar entuzijazma i preduzimljivosti usamljenih pojedinaca. Saradnja između članova *Sophie* je vrlo intenzivna, a *Sophia Network Meeting* je samo jedan

od redovnih oblika saradnje.

Objašnjavajući za “Vreme” kako je Srbija postala domaćin ovog skupa, Miloš Jeremić kaže da uprava organizacije poslednjih nekoliko godina pokazuje želju da se tako nešto dogodi u Srbiji: “U početku su problemi bili vezani za vizni režim, zatim za neke druge prepreke. Konačno, prošle godine sam skupio hrabrost da konkuriram za organizaciju *Meetinga*. Pobili smo na konkursu na koji su se prijavile još i Španija i Letonija. Jubilej Požarevačke gimnazije, 150 godina od osnivanja, upotrebio sam kao ‘kec iz rukava’, a verujem da je i ugled škole u međunarodnim filozofskim krugovima odigrao svoju ulogu.”

Požarevačka gimnazija je bila prva i dugo jedina institucija koja obeležava Svetski dan filozofije u zvaničnom programu Uneskoa. U njoj se takođe svake godine odvijaju Nacionalne kvalifikacije za Međunarodnu filozofsku olimpijadu. Kasnije su joj se pridružile i druge gimnazije u Srbiji, a učenica zrenjaninske gimnazije Milana Kostić osvojila je medalju na prošlogodišnjoj olimpijadi u Beču (videti “Vreme” br. 1069).

“Filozofija se decom u Požarevačkoj gimnaziji pristup je redovnoj nastavi filozofije, a koristi se i u nastavi još nekih predmeta”, objašnjava dalje Jeremić: “Tako se Požarevac našao u nizu gradova u kojima je organizovan *Sophia Network Meeting* posle Londona, Malte, Glazgova, Ljubljane, Lisabona, Pariza, Genta, Madrida i Istanbula.” On kaže da

je jedna od namera uprave *Sophie* bila i ta da se ideja filozofije sa decom proširi po Srbiji. Tako, pored učesnika iz Velike Britanije, Francuske, Hrvatske, Belgije, Letonije, Holandije i Norveške, srpski nastavnici su imali priliku da se pridruže ovoj organizaciji. “Nije bilo mnogo učesnika iz Srbije, ali bilo ih je više nego što sam očekivao. Posebno mi je zadovoljstvo bilo to što je među učesnicima iz Srbije bilo mojih nekadašnjih učenika, sadašnjih studenata filozofije, pedagogije i engleskog jezika”, kaže Jeremić.

NAJUPEČATLJIVIJI:
Oskar Brenifje

Govoreći o temama koje su obrađene na ovogodišnjem sastanku, on kaže da postoje dve teme koje “proganjaju” praktikante filozofije sa decom još od vremena kada je prvu varijantu ove nastavne metode ustanovio Metju Lipman i kada je postala poznata zahvaljujući filmu “Sokrat za šestogodišnjake” u produkciji BBC-a: “Te dve teme se artikuliraju pitanjima: ‘da li je to filozofija?’ i ‘mogu li deca da misle filozofski?’. Otuda i tema skupa ‘Filozofija u filozofiranju sa decom’. Mislim da su praktikan-ti svojim radionicama i prezentacijama svog rada jasno pokazali da je filozofija sa decom – filozofija i da deca mogu da filozofiraju. Radmila Saton je, na primer, realizovala radionicu sa učenicima Požarevačke gimnazije i bilo je jasno da se učenici lako snalaze sa argumentativnim mišljenjem.”

Jeremić dodaje da, ako se ne podstiču na filozofiranje, deca uglavnom neće filozofirati, ali isto to važi i za odrasle: “Sa druge strane, neka deca će postavljati filozofska pitanja čak iako ih odrasli na to ne podstiču. Uostalom, Karl Jaspers je davno objasnio taj fenomen u svom ‘Uvodu u filozofiju’.”

Najupečatljivije sesije, po Jeremićevom mišljenju, bile su one koje je realizovao Oskar Brenifje. Po obrazovanju diplomirani biolog i doktor filozofije obrazovan na Sorboni, ovaj osnivač francuskog Instituta za filozofske prakse, stekao je međunarodnu popularnost razvijajući koncept “praktikovanja filozofije”. Jedan je od glavnih promotera projekta

“filozofija u gradu”, koji se realizuje kroz filozofske radionice u kafeima, namenjene deci i odraslima. Njegov Institut za filozofske prakse slične radionice održava u školama, staračkim domovima, zatvorima, preduzećima, itd. “Oskar je došao nekoliko dana ranije i održao seriju radionica sa učenicima i nastavnicima Požarevačke gimnazije, Osnovnih škola “Kralj Aleksandar” i “Sveti Sava”. Njegov pristup podstiče metakogniciju učesnika radionice, tako da nikoga nije ostavio ravnodušnim – neki su ga posle toga obožavali, drugi su ga mrzeli.” Slične metode poput Brenifjea koristi i Izabel Mijon, a gosti iz Hrvatske Bruno Ćurko i Ivana Kragić pokazali su svoj način filozofiranja sa vrlo malom decom, onom iz nižih razreda osnovne škole. Članovi njihove organizacije, “Male filozofije” iz Zadra, kreirali su desetine crtanih junaka (sove, morževi, ptice) koji se na ekranu pojavljuju zajedno sa poznatim filozofima i postavljaju filozofska pitanja. Zanimljivo je da kod primene svojih programa koriste i dragulje dečje književnosti poput La Fontenovih basni ili “Ježeve kućice” Branka Ćopića. Cilj ovakvog pristupa je da se filozofi demistifikuju i postanu deo dečjeg sveta. Entuzijasti iz Hrvatske svake godine održe više stotina radionica volonterski.

Ketrin Mekol iz Škotske, predsednica *Sophie*, koja je zajedno sa direktorkom Požarevačke gimnazije, Danijelom Žukovski, otvorila *Meeting*, pokazala je metod poznat kao “Zajednica za filozofsko istraživanje (CoPI – Community

of Philosophical Inquiry)”. Jeremić kaže da su nova pojava na ovim skupovima ideje Pitera Vorlija, engleskog praktikanta, koji vodi organizaciju *The Philosophy Foundation*: “Vorli je na skupu objasnio novi pristup sokratovskoj metodi u nastavi koristeći vežbe iz svoje knjige *The If Machine*. Moram da priznam da mi je prilično imponovalo to što je tokom svoje prezentacije više puta naglasio da je svoj novi pristup razvijao pod uticajem mojih ideja u filozofiji sa decom.”

On dodaje da su gosti iz inostranstva najviše bili impresionirani učenicima koji su pomagali u organizaciji: “Od petka popodne do nedelje uveče škola je bila puna učenika spremnih da pomognu i vrlo motivisanih da učestvuju u radionicama. Preko četrdeset učenika (od 720 koliko ih pohađa Požarevačku gimnaziju) dobrovoljno je dočekivalo goste i pratilo ih do hotela, prevodili su, pomagali oko tehnike, fotografisali, razgovarali sa učesnicima i sve su to radili vrlo šarmantno i uspešno.” Koliko su bili motivisani da pomognu, Jeremić ilustruje događajem koji je na njega ostavio najjači utisak: “Dan pre *Sophia Meetinga* ušao sam u odeljenje III/3 sa namerom da ih oslobodim prva dva časa koje po rasporedu imaju kod mene, kako bih imao više vremena da se posvetim organizaciji. Pitao sam ih da li žele da ne dođu na ove časove i da malo duže spavaju, ili da im ta dva časa održi Oskar Brenifje. Jednoglasno su odlučili da imaju čas sa njim.”

J. Gligorijević

Učenci i obrada podataka

Zaštita, pre svega

Preduzeću *Apex Solution Technology* zabranjeno je da vrši obradu određenih ličnih podataka osnovaca koji se uzimaju u poslovanju BusPlusa, servisa naplate usluga javnog prevoza u Beogradu. Ovo je drugi put ove godine da poverenik za zaštitu podataka o ličnosti reaguje povodom zaštite ličnih podataka učenika, odnosno maloletnika

POVERENIK ZA ZAŠTITU podataka o ličnosti Rodoljub Šabić zabranio je u utorak preduzeću *Apex Solution Technology* obradu određenih ličnih podataka osnovaca koji se uzimaju u poslovanju *BusPlusa*, servisa naplate usluga javnog prevoza u Beogradu. Poverenik je doneo takvu odluku nakon što je, povodom obraćanja više građana u vezi sa problemima u realizaciji takozvanog BusPlus programa, izvršio nadzor nad sprovođenjem i izvršavanjem Zakona o zaštiti podataka o ličnosti od strane preduzeća *Apex Solution Technology*.

Poverenik Rodoljub Šabić izjavio je da je postupak nadzora sproveden povodom predstavljanja u kojima je ukazivano da su đacima osnovnih škola podeljena dva obrasca, koje roditelji treba da popune: jedan pod nazivom "Zahtev za izdavanje personalizovane beskontaktno smart kartice", a drugi pod nazivom "Zahtev za pristupanje Plus benefit programu". Ni na jednom nije bilo napomene da navedeni drugi formular nije obavezno popuniti i da služi isključivo u marketinške svrhe. Šabić je saopštio da je zabranio Društvu za marketing i usluge *Apex Solution Technology* dalju obradu podataka: adresa stanovanja, broj mobilnog telefona, broj fiksnog telefona i i-mejl adresa, koji su saržani u podacima pod nazivom "Zahtev za izdavanje personalizovane beskontaktno smart

kartice". Poverenik je naložio da se u svim dostavljenim popunjenim obrascima u papirnom obliku ti podaci izbrišu (o čemu će sačiniti poseban zapisnik), jer za obradu navedenih podataka ne postoji pravni osnov. To je potrebno učiniti tri dana od dana prijema ovog rešenja.

I u vezi sa Obaveštenjem o obradi, koje se nalazi u okviru obrasca "Zahtev za pristupanje Busplus benefit programu", preduzeću *Apex Solution Technology* naloženo je da, radi otklanjanja drugih povreda Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, u obrascu jasno, nedvosmisleno naznači učenicima, odnosno roditeljima, da nisu u obavezi da daju podatke tražene ovim obrascem, odnosno da nisu u obavezi da ga popune. Društvu je takođe naloženo da sve osnovne škole sa teritorije grada Beograda koje prikupljaju podatke učenika upozna sa odgovarajućim merama zaštite podataka, istakao je Šabić.

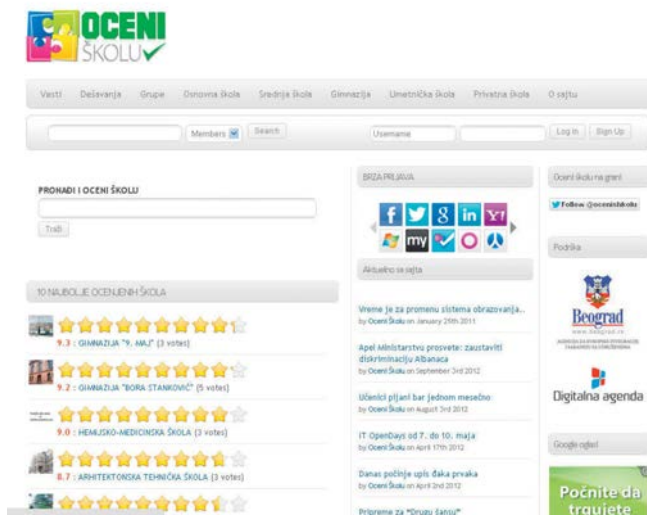
Ovo je drugi put ove godine da poverenik za zaštitu podataka o ličnosti reaguje povodom zaštite ličnih podataka učenika, odnosno maloletnika. Polovinom godine, Rodoljub Šabić je izrekao preporuku Ministarstvu prosvete da se rezultati male mature ne objavljuju javno, na sajtovima, oglasnim tablama i vratima škola, jer osim rezultata testa, rang-liste sadrže i podatke o ličnosti učenika. Od ove godine uvid

u rezultate testova imaju samo učenici i njihovi roditelji, isključivo u određenoj prostoriji u školi. Alternativni način je provera na sajtu Ministarstva prosvete www.upis.mpn.gov.rs, isključivo uz upotrebu šifre. Iz Kancelarije poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, medijima je objašnjeno da je na osnovu prijave građana i ciljane pretrage interneta, utvrđeno da su se na sajtu www.upis.mpn.gov.rs nalazili izveštaji koji sadrže neke ili sve lične podatke, kao što su šifra, ime i prezime, adresa, datum rođenja, ime roditelja, jedinstveni matični broj, ocene i broj bodova, a za objavljivanje takvih podataka ne postoji pravni osnov.

Kad je reč o tajnosti ličnih podataka maloletnika, važan korak načinjen je i u avgustu prošle godine kada je u Zakon o zdravstvenoj zaštiti uneta odredba prema kojoj dete koje ima 15 godina i sposobno je za rasuđivanje ima pravo da samo obavi uvid u medicinsku dokumentaciju, kao i pravo na poverljivost podataka koji se nalaze u toj dokumentaciji. Zdravstveni radnik dužan je, međutim, da u slučaju ozbiljne opasnosti po život i zdravlje deteta saopšti roditeljima ili starateljima informacije o njegovom zdravstvenom stanju i pored njegovog zahteva da se te informacije ne saopšte. ◀

J. G.

Ocenjivanje profesora

STUDENTI UNIVERZITETA U Beogradu, na kraju svakog semestra, već dve godine, ispunjavaju pismeni anketni list kojim ocenjuju rad svojih predavača. Od ove godine, preko internet sajta *oceniprofesora.com*, studenti mogu i nezavisno od zvaničnih evaluacija da iznesu mišljenje o svojim profesorima. Vrednovanje rada profesora od strane studenata je, između ostalog, jedna od obaveza bolonjske reforme iz 2003. godine, čija je primena u Srbiji započeta u školskoj 2006/2007. godini.

Prema Pravilniku o studentskom vrednovanju pedagoškog rada nastavnika, donetom na Univerzitetskom senatu 16. juna 2010, evaluacija, da bi bila verodostojna, mora da obuhvati mišljenje 30 odsto studenata. Rezultati treba da doprinesu pospešenju kvaliteta nastave i odnosa profesor–student. Ako određeni profesor dobije niske ocene, ide na razgovor sa dekanom fakulteta. Ukoliko je, posle dva razgovora, tj. upozorenja dekana, profesor i dalje loše ocenjen od studenata, nastavno-naučno veće razmatra njegov rad i predlaže odgovarajuće mere.

Nasuprot ovakvom načinu ocenjivanja nastavnika, do čijih rezultata nije lako doći, stoji internet ocenjivanje na sajtovima poput *oceniprofesora.com*. Na njemu studenti, ali i učeni- ci srednjih škola, nakon registracije, mogu da daju svoje mišljenje o profesorima, predavačima, asistentima, nastavnicima, saradnicima. Postoji i opcija ocene privatnih predavača. Na sajtu se mogu ocenjivati profesori sa više od 75

fakulteta iz Srbije i skoro svih srednjih škola.

U delu sajta za evaluaciju profesora postoje opcije: “Predavanja su korisna”, “Predavanja su interesantna”, “Komunikacija je korektna” i “Materijali za učenje su dostupni i dobro urađeni”. Svako od ovih stavki posetilac sajta može dati ocenu od jedan do pet. Na kraju se računa srednja vrednost koja je konačna ocena tog predavača. Pored toga, na sajtu postoji mogućnost ostavljanja komentara, kao i kontakt onog koji se ocenjuje. Isto važi i za privatne predavače. Ukupna ocena predavača iz jedne obrazovne institucije predstavlja ocenu tog fakulteta, visoke ili srednje škole.

Na sajtu postoji i lista deset najbolje ocenjenih profesora među kojima su Borislav Odadžić sa Tehničkog fakulteta “Mihajlo Pupin” u Novom Sadu, Ana Simičević sa Beogradskog univerziteta Singidunum, Svetlana Goljak sa Filološkog fakulteta u Beogradu, itd.

Kao i kod većine stvari na internetu, može se postaviti pitanje verodostojnosti ocena datih na ovaj način. Svako može da uzme određenog profesora “na zub”... Sa druge strane, ovakav internet-servis svakako može biti koristan onima koji prave izbor između određenih obrazovnih ustanova.

Iako ovaj sajt ima blizu 200.000 poseta i 11.000 ocena, suštinski nema uticaj na poboljšanje kvaliteta rada profesora, za razliku od zvaničnih fakultetskih evaluacija, koje, barem formalno, stvaraju određene obaveze. U praksi se ni ova, zvanična, povratna

reakcija ne vrednuje dovoljno. Nema mnogo primera da je neki profesor promenio svoj pristup studentima zbog niskih ocena na kraju semestra. Još bolji primer lošeg efekta žalbi studenata jeste izmena Pravilnika o ocenjivanju koja se odnosi na “uska grla” na pojedinim fakultetima Univerziteta u Beogradu. Reč je o profesorima na koje se studenti žale zbog previsokih kriterijuma za polaganje ispita. Izmena je predviđala vođenje statistike o prolaznosti na ispitima i reagovanje na slučajeve koji su ispod 30 odsto položenih. Taj predlog nije prošao na Univerzitetskom senatu 19. septembra.

Pored *oceniprofesora.com* postoji sličan sajt koji se bavi samo srednjim školama: *ocenishkolu.com*. Na njemu se mogu ocenjivati sve osnovne i srednje, i privatne i državne, škole u Srbiji. Ocenjivačima se preporučuje da uzmu u obzir kriterijume kao što je lokacija škole, da li se drži smernica inkluzivnog razvoja, da li postoji mogućnost za zaposlenje odmah nakon završetka školovanja, prohodnost na fakultete, opremljenost biblioteke i internet sale (ako postoje), dvorišta, tereni i sale, higijena, hrana u školi ili kvalitet pekara i restorana u okruženju, priredbe, događaji, socijalne i sportske aktivnosti, osoblje škole... Na sajtu piše: “Utičite na sistem. Dajte predloge. Pomozite profesorima i nastavnicima. Pomozite sebi. Pomozite generacijama koje dolaze posle vas da lakše izaberu školu.”

M.R.

Ulaganja u obrazovanje

KARARSKI MERMER
ZA STUDENTE

Odgovornost u mermeru

Društvenoodgovorno poslovanje velikih kompanija u oblasti obrazovanja, a posebno u sferi studija umetnosti, nije čest slučaj u Srbiji. Ipak, deset studenata Fakulteta primenjene umetnosti, imalo je sreće da učestvuju u projektu izrade deset mermernih skulptura koje je omogućila distributerska kompanija Nelt

U DOBANOVcima, NASELJU u blizini Beograda, u Ulici maršala Tita, nalaze se hale kompanije Nelt Co d.o.o. Tokom poslednjeg meseca, iz jedne od njih, mogu se čuti neuobičajeni zvuci za kompaniju koja se bavi distribucijom. Umesto uobičajenih kamiona i viljuškara, iz velike hale na kraju dvorišta dopiru zvuci brusilica, hilti bušilica i čekića. Unutra, ljudi obučeni u bele kombinezone, prašnjavi obrađuju velike komade belog kamena. Oni su studenti Fakulteta primenjenih umetnosti (FPU), smer primenjeno vajarstvo.

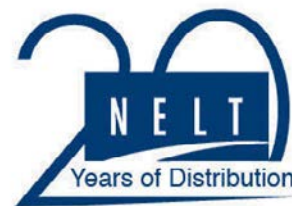
Ekipu "Vremena" dočekuje profesor Goran Čpajak. Nije u belom, a uz smeh, kaže da "ne

zna šta se to tamo radi". Tu priča počinje.

Kompanija Nelt je najveća kompanija iz Srbije koja razvozi proizvode svojih klijenata od fabrika i graničnih prelaza do svojih magacina, a odatle i do finalnih destinacija – mesta prodaje. To se zove distribucija. Ima preko 2500 zaposlenih i uspešno posluje u Srbiji, regionu Zapadnog Balkana, a od prošle godine i u Angoli, Zambiji i Mozambiku. Ove, 2012. godine, slavi svoj 20. rođendan, a ideja za njegovu proslavu je došla uz razmišljanje o odgovornom poslovanju koje se ogleda u ulaganju u obrazovanje najboljih studenata u zemlji. Rukovodeći ljudi u Neltu su odlučili da među mladima

Strateški značaj obrazovanja

Kompanija Nelt je povodom obeležavanja 20 godina postojanja odlučila da započne novu, dugoročnu strategiju aktivnosti u oblasti društvene odgovornosti. "Shvatajući stratešku važnost i neophodnost obrazovanja za našu zemlju, a imajući u vidu realne uslove u kojima se nalazimo kao društvo, odlučili smo da kroz osmišljavanje, finansiranje i realizaciju različitih obrazovnih projekata, pokažemo svoju snažnu opredeljenost ka modernizaciji, napretku i boljitku sredine u kojoj postojimo i poslujemo", kažu u Neltu i dodaju: "Kroz pružanje novih mogućnosti najtalentovanijim đacima, učenicima i studentima, pomagaćemo najboljima, onima koji će u budućnosti biti nosioci promena i napretka u našoj zemlji. Integrišaćemo u naše projekte mlade različitih godina, obrazovnih i profesionalnih profila i time ćemo osigurati dugoročnu prepoznatljivost Nelta u godinama koje su ispred nas. Želimo da se kao društvenoodgovorna kompanija na sistemski način odužimo svim segmentima društva i zajednicama u kojima poslujemo."

pronađu deset najboljih vajara koji će napraviti deset autorskih radova za oplemenjavanje dvorišta kompanije u Dobanovcima.

Dogovorom je rešeno da deset mladih umetnika budu studenti sa FPU-u. "Ja poznajem studente. Izabrao sam devet momaka i jednu devojku sa treće, četvrte i master godine studija i predložio im da učestvuju u ovom projektu. Niko nije odbio. Shvatili su da je to za njih jedna odskočna daska i svi su oni ovde došli sa velikim entuzijazmom. Svaki dan su tu od jutra do mraka, rade na svojim autorskim skulpturama. Ja sam samo koordinator", priča profesor koji je nakon razmatranja studentskih

MERMER JE ODSKOČNA DASKA: Goran Čpajak

OSEĆAJ JE FANTASTIČAN: Studenti klešu kamen

predloga prošao sa njima ceo proces od crteža do savetovanja i pravljenja modela.

Shodno idejama, napravio je spisak alata i materijala potrebnih za realizaciju celog projekta. Nelt je obezbedio 23 tone mermera iz italijanskog grada Karare (u središnjoj Italiji, pokrajina Toskana) i sav potrebni alat: od čekića do velikih brusilica od 2,5 kW. Sve to je smešteno u jednu od dobanovačkih hala, a na kraju, 10. septembra, kada su došli mladi umetnici, počelo je i klesanje.

“U Srbiji se desetak vajara ozbiljno bavi kamenom. Skoro niko nema uslove poput ovih ovde pa zbog toga odlaze u Arandelovac gde se nalaze laboratorije prerade kamena i koriste

uslove tih fabrika. Tamo imaju prostor, dizalice, viljuškare i to je to. Ovo što je ovde improvizovano je atelje koji je jedan od najboljih u svetu. Poseban značaj je to što u poslednjih 30 godina na našem fakultetu nije realizovan projekat ovih dimenzija”, objašnjava profesor.

Osim uslova koje pružaju najbolji alat i veliki prostor, studenti rade sa najkvalitetnijim materijalom. “Kararski mermer je najpogodniji za obradu. Kompaktan je i nema defekte, nema pukotina. Struktura je sitna, pa mogu lepo da se izvuku detalji”, kaže profesor Čpajak, koji je još u Italiji, kod izbora mermera, tih ukupnih sedam kubnih metara, kamen izrezao na delove koji odgovaraju dimenzijama budućih skulptura.

Rad na ovom projektu neće ući u neku od ocena na fakultetu, ali će svakako uticati na njihove rezultate, kaže profesor: “Ovo je za studente izuzetna stvar i neprocenjivo iskustvu za njih. Prvo je ovo za njih prvi, profesionalni aspekt: uslovima i odgovornošću su prešli nivo studentskog rada. Čak i rad za kompaniju kao što je ova, ovako organizovana, vrlo je važan za njih, da vide kako to sve funkcioniše, kako se radi u kolektivu, da osete timski rad. Druga stvar je to što rade sa najboljim materijalom koji trenutno postoji na svetu.”

Ovih deset studenata do sada nisu imali prilike da rade na ovolikim formatima. Njihov fakultet nema novca da materijal, koji na ovom projektu obrađuju, koristi u redovnom školovanju. Što se tiče procesa izrade vajarskog dela princip je sličan, samo je – minimalistički. Skulptura koju za Nelt jedan od studenata izrađuje biće visoka dva metra. On je nju na fakultetu pravio na parčetu kamena od 30 centimetara. Druga stvar je to što fakultet ne poseduje adekvatan prostor za rad, a dodatni problem je i okruženje. Ovako bučni radovi se ne mogu izvoditi usred grada.

“Mi imamo sve uslove na fakultetu, ali ne ovakve”, kaže Nikola Đurić, jedan od studenata. “Pitao sam jednog kolegu kako mu se ovo čini, a on odgovara: ‘Šta ima da ti se čini! Ovo u Srbiji ne postoji!’ Osećaj je fantastičan.”

Nikola Đurić izvodi skulpturu za koju je ideja nastala na jednom fakultetskom zadatku spoja arhitekture i skulpture. “Inspirisale su me ventilacione cevi i kamere, i ta nekakva paranoja koja okružuje velike tržne centre. To je neki izdub, da tako kažem”, govori za “Vreme” mladi umetnik.

“Sve ove skulpture su izvedene iz figure”, objašnjava Marković Ivan, asistent na ovom projektu. “Deluju apstraktno, ali to se samo čini. To je interpretacija nečeg što je pojavno, što je vidljivo. To pojavno oko nas podsvesno utiče na naše estetske potrebe i principe. Čak i kasnije, kada studenti izađu iz sistema školovanja i, eventualno, počnu da se bave čistom apstrakcijom. Često možete da primetite da je u umetničkim radovima krug – gore. Zašto gore? Zato što je sunce gore. To su neke navike.”

A kako, zaista, izgledaju te skulpture? Javnost će imati prilike da ih tokom oktobra vidi u centru Beograda, pre nego što se vrate u dvorište kompanije Nelt. Inače, sav alat koji je kupljen za ovaj projekat i koji studenti sada koriste, ostaće, kao nagrada, upravo njima. ◀

Mirko Rudić

Izmene Zakona o obrazovanju

SKUPŠTINSKI ODBOR ZA obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo prihvatio je u utorak 25. septembra izmene Zakona o visokom obrazovanju. Prema oceni resornog ministra Žarka Obradovića, izmene donose nekoliko dobrih rešenja za studente univerziteta u Srbiji i fakultete. "Predlog izmena zakona daje mogućnost studentima koji ove godine budu imali 48 bodova na tekućoj godini studija da upišu narednu školsku godinu", rekao je Obradović. Obradović je na sednici Odbora za obrazovanje, nauku, tehnološki razvoj i informatičko društvo istakao da su u izmenama Zakona učestvovali rektori svih univerziteta u Srbiji i predstavnici studentskih organizacija. "Zakon je predvideo da 2013. broj bodova za upis naredne godine studija bude 50, i da 2014. i 2015. bude 60 bodova", rekao je Obradović. Prema predlogu, od iduće godine će se smanjivati broj ispitnih rokova sa šest, na pet, odnosno četiri. "Postoji saglasnost unutar akademske zajednice da treba povećati broj bodova i smanjiti broj rokova", istakao je Obradović. Skupština Srbije trebalo bi danas na novoj vanrednoj sednici da razmotri izmene Zakona o visokom obrazovanju.

U evropskom društvu

KONFERENCIJA AKADEMIJA STRUKOVNIH studija primljena je u Evropsku asocijaciju univerziteta primenjenih studija (Eurasche), što će biti ozvaničeno 13. oktobra u Belgiji, izjavila je za "Danias" Ružica Stanković, predsednica ove konferencije, koja okuplja 47 državnih i 18 privatnih visokih škola u Srbiji. Članstvo u ovoj organizaciji će omogućiti našim studentima da upišu master strukovne studije na evropskim visokim školama, lakšu nostrifikaciju diploma, kao i brojne olakšice domaćim profesorima za učešće na međunarodnim skupovima.

"Na visokim školama u Srbiji ne postoje master programi strukovnih studija. Imamo osnovne i specijalističke studije i tu se završava školovanje naših studenata. Očekujemo da će izmenama Zakona o visokom obrazovanju biti rešeno ovo pitanje", rekla je Stankovićeva.

Dvojezično u vrtićima

U OKVIRU PROJEKTA "Uvođenje dvojezične nastave na srpskom i engleskom jeziku u ustanovama obrazovanja na teritoriji Vojvodine" ove

godine odškološana je prva generacija bilingvalnih vaspitača, učitelja i profesora. "Imamo polaznu grupu od 25 mališana, koji pohađaju bilingvalno odeljenje. Zahvaljujući nastavi u vrtiću deca su kasnije spremna da se upišu u bilingvalna odeljenja osnovne škole", rekla je za "24 sata" Slavica Bijeljac, pomoćnik direktora PU "Radosno detinjstvo". Nastava na dva jezika može maksimalno da obuhvata 45 odsto ukupnog fonda časova, a nastavnici moraju da imaju položen B2 nivo engleskog jezika. Po zakonu bilingvalna nastava treba da se održava na maternjem i jednom od evropskih jezika. Za početak, usvojen je program na srpskom i engleskom, a nastava se sprovodi po Kembridž programu.

Obrazovanje i demokratija

U BEOGRADU JE 21. i 22. septembra održan skup "Obrazovanje i demokratija", u organizaciji Fonda za otvoreno društvo i IP Fabrika knjiga. Na skupu je bilo reči o obrazovanju i javnom interesu, obrazovanju posle moralnog pada, (ne)uključenosti Roma u obrazovni sistem, javnoj sferi kao obrazovnom prostoru i drugim temama.

"Obrazovanje treba da podigne stepen znanja da bi društvo išlo razvojnom putanjom i da bi naredne generacije imale uzor kako da doprinesu razvoju zajednice, a mi kao društvo da doprinesemo razvoju demokratije", istakao je državni sekretar u Ministarstvu prosvete Muhedin Filjuljanin. Ipak, u čitankama i udžbenicima istorije i danas se mogu naći sporne i ispolitizirane interpretacije ratnih događaja tokom devedesetih i odgovornosti Srbije u svemu tome, ali i različitih tumačenja drugih osetljivih događaja. Jedan od razloga za to je još nedovoljno suočavanje sa nasleđem prošlosti, rekao je za Radio Slobodna Evropa Nenad Dimitrijević sa Centralnoevropskog univerziteta u Budimpešti: "Demokratski angažman nema uslova za uspeh ako ne bude praćen kritičkom refleksijom onoga što nam se događalo i kakav je bio naš odnos kao pojedinaca i našeg društva prema tim događajima. Kako zbog nas samih, tako i zbog onih koji su bili meta zločina. Ovladavanje prošlošću pretpostavlja suočavanje sa sopstvenom istorijom i aktivno traganje za alternativnim vrednostima", kaže Dimitrijević.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec